

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 100 lir (za inozemstvo 110 lir), za pol leta 50 lir, za četrt leta 25 lir, mesečno 9 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 33-03. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.958.

Izhaja vsak torek in petek

Liubliana, torek 19. septembra 1944

Preis - Cena L 0'80

Poziv uvoznikom blaga
iz ostalih pokrajin operacijskega ozemlja »Jadransko primorje« in drugih italijanskih pokrajin

V smislu naredbe šefa pokrajinske uprave z dne 26. avgusta 1944, ki je objavljen v »Službenem listu« z dne 30. avgusta 1944, št. 124/65, se mora za vse blago, ki se uvozi z operacijskega ozemlja »Jadransko primorje« in iz drugih italijanskih pokrajin v Ljubljansko pokrajino, položiti protivednost pri Hranilnici Ljubljanske pokrajine. Neposredno plačilo torej ni dovoljeno. Izjeme veljajo le za blago, ki je bilo kupljeno in že plačano do 30. avgusta 1944.

Z ozirom na to se pozivajo vsi uvozniki, ki so tako blago nabavili in plačali v celoti ali deloma že pred 30. avgustom t. l., pa ga še niso uvozili, da to plačilo prijavijo Hranilnici Ljubljanske pokrajine v roku 5 dni po objavi tega poziva v listih. Na poznejše prijave se ne bo mogoče ozirati.

Iz pisarne šefa pokrajinske uprave z dne 16. septembra 1944, VII. št. 4563/1.

Nabava drv za trgovske obrate

Na prošnjo Združenja trgovcev je Pokrajinski gospodarski svet izdal naslednja navodila za nabavo drv za ogrevanje trgovinskih lokalov:

V Uradu za kurivo Pokrajinskega gospodarskega sveta je prosilec na razpolago poseben obrazec, ki ga mora vsakdo natančno izpolniti in ga predložiti prošnji za izdajo dovolila za nakup in prevoz drv. Obrazci morajo biti natančno izpolnjeni, ker jih bo v nasprotnem primeru urad zavrnil.

V prošnji mora prosilec točno navesti velikost svojih poslovnih prostorov, število peč, ki so potrebne za ogrevanje in število nameštencev, ki so zaposleni v prostorih, za katere se namerava nabaviti kurivo.

Pismeno prošnjo s točnimi osebnimi podatki sme narediti samo lastnik oz. predstavnik podjetja, ki mora navesti točne podatke dobavitelja in kraj, od koder želi drva uvoziti, kakor tudi količino in vrsto drv.

Prosilec nosi vso odgovornost za pravilnost v prejšnji navedeni podatkov.

V tajništvu Združenja trgovcev dobe zainteresirani podrobna pojasnila glede sestave prošnje za izdajo prevoznice za drva, kakor tudi podatke in seznam krajev oz. občin, iz katerih je privatnikom dovoljen uvoz drv v Ljubljano.

Omejitev uporabe električnega toka

Združenje industrijcev in obrtnikov je prejelo od pokrajinske uprave naslednjo odredbo:

1. Industrijski obrati morajo v času od 10. do 13. električne motorje izklopiti in z delom z njimi prenehati.

2. Tiskarne ne smejo obratovati z električnimi motorji v času od pol 11. do pol 14. ure.

3. Rokodelski obrati, ki obratujejo z električnimi motorji: do skupne jakosti nad 2 KS, morajo motorje izklopiti v času od 10. do 13. ure in delo z njimi ustaviti.

Oni obrati iz točk 1., 2. in 3., ki ne morejo prekiniti obratovanja z električnimi motorji od 10. do 13. oz. od pol 11. do pol 14. ure, naj vložijo pismeno obrazloženo prošnjo na pokrajinsko upravo,

Oskrbovalni problemi evropskega lesnega trga

Za evropski lesni trg pred sedanjo vojno so bile značilne neprestane krize zaradi cen. Že davno je prišlo do tega, da resnični lesni prirastek ni več kril tekoče potrebe po industrijskem lesu. Vedno bolj pogosto so morali gozdarji opozarjati na vedno bolj grozeče pomanjkanje lesa, saj se je že približno ena tretjina svetovne potrebe po lesu krila iz substance. Toda ta opozorila se niso mogla uveljaviti.

V boju za trge so vrgli močnejši konkurenti, v prvi vrsti Sovjeti in Kanada vedno znova tako velike količine na trg, da se ni mogla doseči lesna oskrba, ki bi tudi za bodočnost zagotavljala rentabilnost gozdnega gospodarstva. Nominalne cene so bile visoke, kar dokazuje, da se je segalo po zalogah, za katere so se morali plačati višji transportni in višji proizvodni stroški. Nominalno so bile cene v najslabšem lesnem letu 1932. za rezan les n. pr. v Vel. Britaniji še 60% nad stanjem pred izbruhom svetovne vojne. To kaže, kako zelo velike so bile sečnje, ki so zgrabile že znaten del jedra evropske lesne oskrbe. Že je bila nevarnost, da bi se v evropskih gozdovih začel isti razvoj, ki je že pred stoletji vzel Španiji, Grčiji in Indiji gozdove. Od te škode se te dežele nikdar niso mogle popolnoma popraviti.

Delež v svetovni trgovini prodanega industrijskega lesa je znašal od vse potrošnje približno slabo desetino.

Svetovni uvoz najvažnejših lesnih proizvodov je v l. 1929. z 72 milijoni m³ dosegel nenavadno višino. Uvoz je nato padel in znašal l. 1932. približno 43 milijonov m³, nato pa se je spet dvigal in dosegel 1937 približno 64 milijonov m³. V zadnji dobi pred sedanjo vojno se je še nadalje dvigal in ni računati, da bi v doglednem času nazadoval. V letu 1937. se je vsa svetovna potreba na lesnih proizvodih razdelila takole:

	mil. m ³
rezan les iglavcev	27.1
les za lesovino	9.8
brusni les, staničina	6.8
drug okrogel les iglavcev	6.5
jamski les	6.4
rezan, les listovcev	3.0
okrogel les listovcev	2.2
železniški pragi	1.6
Največji odjemalec na svetov-	

obrtni oddelek, za komisijsko preverbo in odločitev glede eventualnega obratovanja tudi v tem času. Te določbe stopijo takoj v veljavo.

Združenje industrijcev in obrtnikov naj to odredbo takoj razglasi, mestna elektrarna pa naj kontrolira njeno izvršitev in proti kršiteljem nastopi v smislu določb zadnjega odstavka odloka z dne 7. VIII. 1944, VIII. št. 4549/4. Stavljamo prednje p. n. članom v blagohotno vednost in ravnanje.

Omejitev porabe vode

Čast nam je vljudno opozoriti p. n. člane na odredbo šefa pokrajinske uprave, ki je izdal to odločbo:

Industrijska podjetja, ki imajo zadostne lastne vodnjake oz. lastne vodovodne črpalne naprave, morajo uporabljati le to vodo,

nem lesnem trgu je bila na gozdovih revna Vel. Britanija, ki je od 64 milijonov m³ prevzela 21.3 milj. m³ in od tega 11.6 rezanega lesa iglavcev in 5.1 mil. m³ jamskega lesa. Nemčija je mogla v l. 1937. uvoziti le 7.35 mil. m³ lesnih proizvodov, dočim je v letih 1925. do 1929. uvozila le rezanega lesa iglavcev 13.5 milijona m³. Ta številka kaže veliko odjemno sposobnost nemškega trga. V zadnjem desetletju pred sedanjo vojno pa je potreba Nemčije še naraščala. Ker se zaradi trgovinsko političnih bojev ni mogla Nemčija prav uveljaviti na svetovnem lesnem trgu, je morala svojo potrebo tik pred vojno v višini 80 milijonov m³ kriti v glavnem iz lastnih gozdov. Nemčija je zato zainteresirana, da postane zopet odjemalec na svetovnem trgu.

S svojim deležem v svetovnem lesnem uvozu in izvozu v višini tri četrtine vsega prometa pripada evropskemu lesnemu trgu odločujoča vloga. O izvozu rezanega lesa iglavcev govore naslednje številke:

	v milijonih m ³				
	1929	1932	1935	1936	1937
Finska	5.52	3.37	4.84	5.1	4.76
SSSR	3.82	4.33	5.0	4.6	4.2
Švedska	5.55	3.38	3.56	4.01	4.06
b. Poljska	1.38	0.69	1.07	1.36	1.26
Romunija	1.68	0.87	1.01	1.14	1.16
b. Jugoslavija	1.20	0.45	0.66	0.37	0.79
Kanada	4.61	1.83	3.67	4.55	4.66
USA	6.18	2.12	2.35	2.22	2.44
svetovni izvoz	34.98	19.59	25.58	26.69	27.23
od tega Evropa v %	69	79	76	63	74

Gornji pregled kaže rastočo ponudbo enkrat SSSR, drugič Kanade. Zlasti v času kriz je SSSR nastopila s posebnim poudarkom. Rentabilnost izvoza ni bila za sovjete važna. Od 1933 do 1935 je bil svetovni izvoz približno za eno četrtino manjši ko v l. 1925.—1929. Ravno takrat pa je zvišala SSSR svoj izvozni delež v svetovni trgovini od 8 na 23%. Kanada je izgubila v krizi svojega glavnega odjemalca USA in se je zato vrgla na evropski trg. Tu je prišla v poštev kot odjemalec predvsem Vel. Britanija, ki je tudi iz političnih razlogov bila za uvoz iz dominionov. Pa tudi Poljska, Češkoslovaška in jugovzhodne države so bile pripravljene na podlagi pretirane sečnje zadovoljiti se s preniknimi cenami. Breme krize na lesnem trgu so tako preložili na bodočo generacijo. Neposredno pa so morale nositi posledice krize Švedska, Finska in deloma tudi Nemčija, ki so morale dati svoj les ali za slepo ceno ali pa ga pustiti ležati neizkoriščenega.

Jasno je bilo, da je izhod iz te »proste igre tržnih sil« le v tem, da se ponudba zmanjša. Po dolgih pogajanjih je prišlo l. 1934. do dogovora vseh evropskih lesnih izvoznikov vključno s sovjeti, da se izvozna kvota za rezan les iglavcev zniža za 10%. Vendar se ni doseglo nikako zboljšanje, ker se sovjeti niso držali tega dogovora. Šele l. 1936. je prišlo do tako imenovanega dogovora European Timber Exporters Convention (ETEC), s katerim se je cena za rezan les zvišala in stabilizirala. Kanada je nato zvišala svojo ponudbo in se okoristila z dogovorom. Nato pa se tudi sovjeti niso več zmenili za dogovor in s tem je bilo onemogočeno, da bi prišlo do stabilizacije na lesnem trgu.

Kako resen je položaj glede bo-

doče oskrbe sveta z lesom, kaže poročilo ameriškega kmetijskega ministrstva, da se je gozdna površina v USA v letih 1909. do 1938. zredčila za 40 odstotkov. Pretirana sečnja pa se še naprej nadaljuje. Še bolj pa velja to za SSSR, a tudi na Poljskem, v Protektoratu in na Jugovzhodu so se gozdovi skrčili. A tudi Nemčija je morala v večji meri izsekavati. Potrebno je zato, da se do temelja preuredi vse svetovno lesno gospodarstvo, da se premaga nasprotje med bodočimi lesnimi zalogami in bodočo potrebo na lesu. V prvi vrsti velja

to za Evropo. Samo lesna trgovina ne more določiti bodočega razvoja na trgu. Gozdno gospodarstvo mora imeti možnost, da za desetletja disponira in da izkoristi vse izkušnje. Doseči se morajo maksimalne storitve, toda brez divjega izsekavanja. Mora priti do sodelovanja držav v spoznanju, da to, kar je eni državi v škodo, ne more biti trajno drugu v korist. Gozdovi rastejo počasi in ni sredstva, da bi se mogla njih rast pospešiti. Treba zato gozdove gojiti in najbolj skrbno uporabljati lesne zaloge. Seveda pa se morajo tudi povsod upoštevati posebne razmere vsake države. Glavno pa, da pride do meddržavnega sodelovanja, ker le tako bodo vse države v bodočih desetletjih imele potrebne količine lesa. (Po »Internationaler Holzmarkt«.)

Iz gospodarstva socialno-zavarovalnih panog

V avgustu 1941 je prevzel Zavod za socialno zavarovanje Ljubljanske pokrajine v svoj delokrog vse one posle

zavarovanja za primer nezgod,

ki jih je prej vršil za to območje Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu. Zavod priznava lastnim kakor tudi ponesrečencem Trgovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani časne in trajne rente, določa vdovam, otrokom in sorodnikom pripadajoče jim rente in izdaja tozadevne odloke.

V letu 1943. in do konca maja 1944 je bilo prijavljenih pri ZSZ 522 in pri TBPD 7 nezgodnih primerov. Odstotek prijavljenih nezgod proti povprečnemu številu članstva znaša pri ZSZ 2.50% in pri TBPD 0.15%.

Smrtnih nezgod v letu 1943. je bilo prijavljenih pri ZSZ 20 in pri TBPD 1 primer. Odstotek smrtnih nezgod od vseh prijavljenih nezgod v letu 1943. znaša pri ZSZ 3.83% in pri TBPD 14.28%. Visok odstotek smrtnih nezgod je pripisati vojnim razmeram. Od 21 prijavljenih smrtnih nezgod pride 11 primerov ali 52.38% na vojne poškodbe.

Z ozirom na vedno občutnejšo podražitev vseh življenjskih potrebščin dosedanje rente niso niti najmanj zadoščale za najbolj skromno preživljanje in vsaj začasno zvišanje rent je bilo nujno potrebno. Od 1. septembra 1943. so v veljavi vojne doklade na rente od 50. do 100%, ki pa ne smejo presežati zneska, ki ustreza renti po najvišji zavarovalni mezdi.

Konec lanskega leta je imel Zavod za socialno zavarovanje v svojstvu centrale nezgodne zavarovalne panoge naslednji stalež rentnikov: 773 trajnih rentnikov s skupno letno rento 680.864 lir, 145 starih rentnikov s skupno letno rento 59.194 lir, 104 vdovskih in sorodniških rentnikov s skupno letno rento 154.451 lir, 139 rentnikov-otrok s skupno letno rento 150.534 lir, skupaj 1161 rentnikov z letno rento 1.045.045 lir.

Zavarovanje za onemoglost, starost in smrt

V prvi panogi tega zavarovanja je lani število primerov nekoliko padlo, izredno pa je naraslo število primerov posmrtninske panoge, ker so bile šele proti koncu leta prijavljene smrtne žrtve tabo-

rišč in vojne. V letnem poročilu Zavoda je naslednji pregled rent in podpor (številke v oklepaju veljajo za leto 1942.): onemoglostne rente 61 (67), vdovske podpore 99 (44), dečje rente 66 (46), sorodniške podpore 7 (15), povračila prispevkov 11 (26), pogrebne 46 (23), skupaj 290 (221).

Povprečno znašajo na mesec: onemoglostna renta 61 lir, vdovska podpora 21 lir, dečja renta 21 lir, sorodniška podpora pa 19 lir brez vojne doklade od 1. septembra 1943. dalje.

V letu 1943. je znašal predpis prispevkov za onemoglost, starost in smrt pri vseh krajevnih organih 33.928.874.44 lir. V podporni sklad se je odvedlo 6%, t. j. 235.732.47 lir.

Onemoglostnih in starostnih podpor je ZSZ kot osrednji urad izplačal v letu 1943. 119.100 lir. Na časnih vojnih dokladah je bilo od 1. septembra do 31. decembra 1943. izplačanih 38.853.40 lir.

Po stanju 31. decembra 1943. je bilo še 216 upravičencev do prejemanja onemoglostnih oziroma starostnih podpor. Letni znesek teh podpor znaša 133.230.12 lir, oziroma mesečno 11.102.51 lir. Z začasno vojno doklado se označena zneska zvišata za 100% o 6% prispevek za onemoglostne in starostne podpore znaša za 216 rent 796.080 lir za zakonite podpore ter 769.080 za draginjske doklade.

Šolske vesti

Na državni trgovski akademiji bodo popravni, razredni in dopolnilni izpiti za vstop v III. razred od 21. do 30. t. m. po sporedu, ki je razglašen na uradni deski. Vpis dijakov(-inj) v vse štiri razrede bo od 2. do 6. oktobra. Podrobnosti na razglasni deski.

Direkcija Abiturientskega tečaja T-I zbornice na drž. trgovski akademiji v Ljubljani sprejema prijave za vpis od 20. do 30. t. m. Podrobnosti na razglasni deski.

Omejitve poštne prometa na Madžarskem

Madžarska vlada je izdala predpise o poštnem in brzojavnem prometu, ki bodo po novem precej omejeni. Vse pošiljke morajo imeti natančne naslove pošiljatelja, na paketih in zabojih pa mora biti navedena tudi vsebina pošiljke. Razglednice so prepovedane, dovoljene pa so še fotografije. Pisma morajo biti pisana razložno ter ne smejo presežati pol pola. Določeni je šest jezikov, v katerih se smejo pisati pisma in dopisnice. Šifrirani telegrami so prepovedani.

Izvršilne določbe

po členih 1. in 4. naredbe Visokega komisaria v zagotovitev tekstilne oskrbe delovnega ljudstva na operacijskem ozemlju „Jadransko primorje“ z dne 24. junija 1944 št. 46, Službeni list št. 151/54 iz 1944

Na podstavi pooblastila, danega mi v členih 1. in 4. naredbe Visokega komisaria v zagotovitev tekstilne oskrbe delovnega ljudstva na operacijskem ozemlju „Jadransko primorje“ z dne 24. junija 1944 št. 46 (Službeni list št. 151/54),

odrejam:

Člen 1.

Racionirani tekstilni izdelki se smejo od 1. julija 1944 dalje oddajati potrošnikom (posameznikom kakor tudi pravnim osebam zasebnega in javnega prava) bodisi na posebne nakaznice, bodisi na oblačilne izkaznice po teh določbah in, kolikor jim ne nasprotujejo po določbah naredbe Visokega komisaria z navodili za racionirano prodajo tekstilnih izdelkov, oblačilnih predmetov in obutve z dne 8. nov. 1941 št. 144, Sl. list št. 512/90—1941 in moje naredbe o dopolnitvi predpisov za porazdeljevanje tekstilnih izdelkov in oblačilnih predmetov z dne 8. novembra 1943 št. 35, Sl. list št. 290/90—1943.

Spričo vojnih razmer se smejo posebne nakaznice izdajati načelno po najstrožjem merilu samo za zagotovitev najnujnejše potrebe delovnega ljudstva in v preprečitev neposredne škode za zdravje.

Člen 2.

Tile tekstilni izdelki se smejo oddajati potrošnikom bodisi konfektionirani ali kot metrsko blago samo proti posebni nakaznici in brez oblačilne izkaznice:

A. Moška oblačila in perilo

Zap. št. tab. A.*	Predmet	Štev. točk
a) I./1	Jopiči (izvzemši delovne): a) izdelani iz blaga, težkega nad 300 g na m b) izdelani iz blaga, težkega do 300 g na m	46 31
b) I./2	Telovniki: a) izdelani iz blaga, težkega nad 300 g na m b) izdelani iz blaga, težkega do 300 g na m	7 5
c) I./3	Hlače (izvzemši delovne): a) izdelane iz blaga, težkega nad 300 g na m b) izdelane iz blaga, težkega do 300 g na m	30 20
d) I./5	Zimske suknje, plašči in površniki: a) izdelani iz blaga, težkega nad 500 g na m b) izdelani iz blaga, težkega do 500 g na m	85 71
e) I./6	Dežni plašči in dežne pelerine: a) iz gumiranega platna, celofana ali drugih sintetičnih snovi b) ostali	22 42
f) I./7	Srajce katere koli oblike in za katero koli rabo: a) z dolgimi rokavi, s prišitim ali prostim ovrtnikom, vstevši 1 dodatni ovrtnik in 1 par manšet b) s kratkimi rokavi	14 10
g) I./11	Lutke (delovne halje): a) izdelane iz tipiziranih tkanin kat. D št. 3, 69 in 157 b) ostale	25 45
h) I./12	Delovni jopiči, izdelani iz tipiziranih tkanin kat. D št. 3, 69 in 157	20
i) I./13	Delovne hlače, izdelane iz tipiziranih tkanin kat. D št. 3, 69 in 157	10
k) I./14	Spodnje hlače (ne iz pletenin): a) dolge b) kratke	8 5
l) I./16	Halje: a) izdelane iz blaga, težkega nad 200 g na m b) izdelane iz blaga, težkega do 200 g na m	53 41

B. Ženska oblačila in telesno perilo

a) II./1	Obleka v enem samem kosu: a) izdelana iz blaga, težkega nad 200 g na m b) izdelana iz blaga, težkega do 200 g na m	44 23
b) II./2	Posamezne jopice: a) izdelane iz blaga, težkega nad 200 g na m b) izdelane iz blaga, težkega do 200 g na m	36 20
c) II./5	Zimske suknje, plašči in površniki: a) izdelani iz blaga, težkega nad 200 g na m b) izdelani iz blaga, težkega do 200 g na m	77 38
d) II./6	Dežni plašči in dežne pelerine: a) iz gumiranega platna, celofana ali drugih sintetičnih snovi b) ostali	22 42
e) II./7	Srajce: a) katere koli oblike in za katero koli rabo, izvzemši spalne srajce b) spalne	6 13
f) II./8	Spodnje blačke (ne iz pletenin)	4
g) II./9	Spodnje obleke in kombinize (ne iz pletenin)	9
h) II./11	Predpasniki: a) delovni b) za sobarice	6 3
i) II./14	Halje: a) izdelane iz blaga, težkega nad 150 g na m b) izdelane iz blaga, težkega do 150 g na m	49 18

Zap. št. tab. A. Predmet Štev. točk

C. Pletenine za moške in ženske

IV./1	Pletenine (spodnje, vrhne ali kopalne) po kosu težke: a) do 50 g b) od 51 do 100 g c) od 101 do 150 g (itd. za večje teže po tri točke na vsakih 50 g ali manj)	3 6 9
-------	---	-------------

D. Konfektionirano hišno perilo

a) V./1	Odeje za postelje ali za potovanje: a) za otroške postelje (do 90 × 120 cm) b) za eno osebo (do 180 × 220 cm) c) za več ko eno osebo	20 40 75
b) V./4	Prešite odeje, vatrane odeje, žimnice in blazine	Število točk po zadanih tkaninah in po metrah, uporabljenih za izdelavo
c) V./5	Rjuhe: a) za otroške postelje (do 110 × 150 cm) b) za eno osebo (do 150 × 290 cm) c) za več ko eno osebo	10 24 33
d) V./6	Preveleke za blazine: a) 30 × 43 cm b) ostale	3 8
e) V./9	Brisače: a) frotirke, za 1 m ² b) ostale za 1 m ²	12 10
f) V./10	Kuhinjske brisače: a) do 60 × 60 cm b) nad 60 × 60 cm do 70 × 90 cm	4 6

E. Tkanine

a) VI./1	Tkanine (izvzemši tkanine za podloge, hišno perilo in opremo) težke po (tekočem) metru: a) do 60 g na m b) od 61 do 100 g na m c) od 101 do 150 g na m d) od 151 do 200 g na m e) od 201 do 250 g na m f) od 251 do 300 g na m g) od 301 do 400 g na m h) od 401 do 600 g na m i) nad 600 g na m	3 4 7 9 11 13 17 22 26
Pripomba.	— Tipizirane tkanine kat. D št. 3, 69 in 157 (tipizirane tkanine za lutke in za delovna oblačila)	4
b) VI./2	Podloge (in sicer: jadvovina, salja, saljeta, kroaze, podloga za rokave, klot in saten) na m	3
c) VI./3	Tkanine za hišno perilo: A. Za prte, težke po (tekočem) metru: a) do 200 g na m b) od 201 do 300 g na m c) nad 300 g na m B. Ostale, težke po (tekočem) metru: a) do 200 g b) od 201 do 300 g c) od 301 do 400 g d) od 401 do 500 g e) nad 500 g	12 25 30 4 6 8 10 12
Pripomba.	— V poslavko tkanine za hišno perilo je šteti tudi madapolam, če je več ko 90 cm širok.	
d) VI./4	Tkanine za opremo (in sicer: lampasi, damasti, gobelini, brokati, platno olona za zavese, tkanine in mreže za zavese), težke po (tekočem) metru: a) do 200 g na m b) od 201 do 500 g na m c) nad 500 g na m	3 6 12
Pripomba.	— S tkaninami za opremo je razumeti tudi baržune, težke nad 500 g po (tekočem) metru in atlase, težke nad 250 g po (tekočem) metru.	

F. Tkanine za mladoletne

od 1. do 15. leta starosti:

VI./1	a) od 251 do 300 g na m b) od 301 do 400 g na m c) od 401 do 600 g na m d) nad 600 g na m	13 17 22 26
-------	--	----------------------

Za blago, ki ni naštetu v tem seznamu, se posebna nakaznica ne sme izdati. Izjeme od tega določa šef-pokrajinske uprave po sporazumu z nemškimi svetovalcem za Ljubljansko pokrajino.

Posebna nakaznica preneha veljati po preteku treh mesecev od dneva izdaje.

Člen 3.

Tile tekstilni izdelki se smejo oddajati potrošnikom samo na odrezke oblačilnih izkaznic vseh vrst.

Zap. št. tab. A. Predmet Štev. točk

A. Moška oblačila in perilo

a) I./4	Kratke hlače: a) izdelane iz blaga, težkega nad 300 g na m b) izdelane iz blaga, težkega do 300 g na m	17 10
b) I./8	Ovrtniki	1
c) I./9	Manšete (1 par)	1
d) I./10	Kravate	2
e) I./15	Pižame: a) nočne b) dnevne	22 46
f) I./17	Kopalni plašči	30
g) I./18	Žepni robci v izmeri ne pod 25 × 25 do 50 × 50 cm	1
h) I./19	Ostali robci in šerpe (ne iz pletenin): a) do ½ m ² b) nad ½ m ² do 1 m ² c) nad 1 m ²	3 6 12
i) I./20	Predpasniki in prašne halje	15
k) I./21	Šali	17
l) I./22	Kožuhi	120
m) I./23	Rokavice iz tkanin ali usnja	3
n) I./24	Klobuki iz klobučevine	5
o) I./25	Cepice	3

B. Ženska oblačila in perilo

a) II./3	Bluze	9
b) II./4	Spodnja krila: a) izdelana iz blaga, težkega nad 200 g na m b) izdelana iz blaga, težkega do 200 g na m	18 10
c) II./10	Domače in prašne halje	15
d) II./12	Kopalni plašči	30
e) II./13	Pižame	22
f) II./15	Kostumi za sončenje (ne iz pletenin)	12
g) II./16	Žepni robci v izmeri ne pod 25 × 25 cm do 50 × 50 cm	1
h) II./17	Ostali robci in šerpe (ne iz pletenin): a) do ½ m ² b) nad ½ m ² do 1 m ² c) nad 1 m ²	3 6 12
i) II./18	Rokavice iz tkanin ali usnja	3
k) II./19	Klobuki: a) iz klobučevine, baržuna, pletenin ali druge tkanine, opremljeni ali neopremljeni b) iz slame, lubja, palmovih vlaken, oblanje ali drugih podobnih snovi, opremljeni s tkaninami, ki so vezane na nakaznico	4 3
l) II./20	Šali	17
m) II./21	Kožuhi: A. jagnječji, kozji, zajčji, mačji ali krtji: a) kazaki, dolgi do 50 cm b) jopiči in plašči od 51 do 90 cm c) plašči nad 90 cm B. ostali: a) jopiči b) plašči	25 30 40 70 100

C. Konfektionirano hišno perilo in predmeti za opremo

a) V./2	Podloge za likanje iz mehkega blaga (do največ 120 × 150 cm)	20
b) V./3	Posteljna pregrinjala: a) za otroške postelje (do 110 × 130 cm) b) za eno osebo (do 190 × 230 cm) c) za več ko eno osebo	12 27 44
c) V./7	Prti: a) za čaj (do 115 × 115 cm) b) za 6 oseb (do 150 × 150 cm) c) za 12 oseb (do 150 × 250 cm) d) nad 150 × 250 cm do 200 × 300 cm	30 45 77 90
d) V./8	Prtiči (serviete) in namizni prtički: a) v izmeri do 30 × 30 cm ali v premeru do 30 cm b) v izmeri nad 30 × 30 cm do 60 × 60 cm ali v premeru nad 30 do 60 cm	3 7
e) V./11	Zagrinjala, zavese in blazine	Število točk po zadanih tkaninah in po metrih, uporabljenih za izdelavo

D. Preproge in vezene (stenske) preproge

a) VI./5	Preproge in tekačji na 1 m ²	6
b) VI./6	Namizne preproge in vezene preproge na 1 m ²	10

E. Prejice

a) VI./B./1	Prejice za šivanje in vzenje vsakih 100 m	1
b) VI./B./2	Prejice za krpanje in spenjanje vsakih 5 g	1
c) VI./B./3	Trgovska prejica za nadrobno prodajo (za pletenje in kvačkanje) vsakih 100 g	4

Stroj v najemu

Zupanstvo nekega velikega mesta je razglasilo, da dobijo gospodinjice za majhno odškodnino čez dan v najem ali na posodo likalnice v določenih trgovinah. Kakor likalnice, tako dajejo v najem tudi razne stroje in najemnine so že uradno določene. To je nov pojav v znamenju totalne vojne. To je pot od nakupa k najemu, k zakupu in posoji. Kdor je v mirni dobi potreboval kolo, likalnik ali kaj drugega, je šel v trgovino ter to

kupil, v vojni dobi pa z uvedbo kart in nakaznic to ni tako enostavno. Čim bolj se civilna proizvodnja omejuje zaradi oborožitve, tem bolj se morajo omejiti tudi karte in nakaznice. Oblačilna karta za odrasle je že odpravljena in ko se proizvodnja civilnih konsumnih predmetov vedno bolj krči, nastane vprašanje, če se sploh še izdelava, nekatere redke predmete prodajati na nakaznico, in če ne bi bilo bolje, dajati jih v najem,

ker so tako dostopni in koristni širšemu krogu.

Najem namesto prodaje je v nekaterih gospodarskih panogah sploh nekaj običajnega. V najem se dajejo razni stroji in aparati, ker so patentirani, še večkrat pa zaradi tega, ker jih posamezniki obrati samo začasno potrebujejo. Tako je bilo že v mirnem času, še bolj potrebna in praktična pa je najeminska izmenjava raznih strojev in naprav v vojni dobi pri nagli preureditvi obratov vojne in civilne industrije. Tudi začasno

ustavljeni obrati ne prodajajo svojih naprav, temveč jih dajejo z lokalom vred v najem, da bodo pozneje vse skupaj spet prevzeli v svojo last. Izposojanje pisalnih in računskih strojev ter druge opreme uradov in poslovalnic je bilo že prej v navadi, zdaj med vojno pa so številne poslovalnice za najemanje in izposojanje takega inventarja. Stroj v najemu ima torej že svojo šolo.

Ko so se v najem ali na posodo že prej dobili na primer klavirji in bicikli, je zdaj

med vojno pri pomanjkanju raznih izdelkov izposojevanje še bolj važno v gospodinjstvih. Ker gospodinjice ne morejo kupiti loncev in drugih kuhinjskih predmetov, si jih med seboj izposojujejo, ker šolarji ne morejo kupiti šolskih knjig, jih dobijo od šolskega vodstva na posodo ali v najem. To so privatne ureditve najema in posoje, začelo pa se je zdaj tudi uradno reševanje važnega vprašanja kako naj najemi nadomestijo preprečene nakupe. Zdaj je že nekaj primerov tako važne in go-

Zap. št. tab. A.	Predmet	Štev. točk
F. Nogavice		
a) IV./2	Nogavice in kratke nogavice: a) za odrasle nad 16 let 1 par b) za dečke in deklice od 5. do 15. leta: za dečke (dolžina stopala nad 18 2/3 cm do 26 cm) 1 par za deklice (dolžina stopala nad 18 2/3 cm do 23 1/2 cm) 1 par c) za otroke od 1. do 5. leta (dolžina stopala do 18 2/3 cm) 2 para	2
b) IV./3	Športne nogavice: a) za odrasle nad 16 let 1 par b) za dečke in deklice od 5. do 15. leta (dolžina kakor zgoraj) 1 par c) za otroke od 1. do 5. leta (dolžina kakor zgoraj) 1 par	7

Zap. št. tab. A.	Predmet	Štev. točk
G. Oblačila in perilo za dečke od 5. do 15. leta starosti		
a) I./1	Jopiči (izvzemši delovne), dolžina od 48 cm do 65 cm: a) izdelani iz blaga, težkega nad 300 g na m b) izdelani iz blaga, težkega do 300 g na m	24
b) I./2	Telovniki, dolžina do 50 cm: a) izdelani iz blaga, težkega nad 300 g na m b) izdelani iz blaga, težkega do 300 g na m	8
c) I./3	Hlače (izvzemši delovne), dolžina do 95 cm: a) izdelane iz blaga, težkega nad 300 g na m b) izdelane iz blaga, težkega do 300 g na m	14
d) I./4	Kratke hlače, dolžina od 85 cm do 45 cm: a) izdelane iz blaga, težkega nad 300 g na m b) izdelane iz blaga, težkega do 300 g na m	8
e) I./5	Zimske suknje, plašči in površniki, dolžina od 66 cm do 95 cm: a) izdelani iz blaga, težkega nad 500 g na m b) izdelani iz blaga, težkega do 500 g na m	51
f) I./6	Dežni plašči in dežne pelerine, dolžina od 66 cm do 100 cm: a) iz gumiranega platna, celofana ali drugih sintetičnih snovi b) ostali	12
g) I./7	Srajce katere koli oblike in za katero koli rabo, dolžina od 61 cm do 65 cm: a) z dolgimi rokavi, s prištitim in prostim ovrtnikom, vstevši 1 dodatni ovrtnik in 1 par manšet b) s kratkimi rokavi	8
h) I./8	Ovrtniki	1
i) I./9	Manšete (1 par)	1
j) I./14	Spodnje hlače (ne iz pletenin), dolžina od 27 cm do 35 cm: kratke	3
k) I./15	Pižame (jopič, dolžina do 65 cm, hlače, dolžina do 95 cm): a) nočne b) dnevne	16
l) I./16	Halje, dolžina do 100 cm: a) izdelane iz blaga, težkega nad 200 g na m b) izdelane iz blaga, težkega do 200 g na m	35
m) I./17	Kopalni plašči, dolžina do 100 cm	18
n) I./18	Zepni robci v izmeri ne pod 25 x 25 cm do 50 x 50 cm	1
o) I./19	Ostali robci in šerpe (ne iz pletenin): a) do 1/2 m ² b) nad 1/2 m ² do 1 m ² c) nad 1 m ²	3
p) I./20	Predpasniki in prašne halje, dolžina od 66 cm do 90 cm	10
r) I./21	Šali	17
s) I./23	Rokavice iz tkanin ali iz usnja	3
t) I./24	Klobuki iz klobučevine	5
u) I./25	Čepice	8

Zap. št. tab. A.	Predmet	Štev. točk
H. Oblačilo in perilo za deklice od 5. do 15. leta starosti		
a) II./1	Obleka v enem samem kosu, dolžina od 61 cm do 90 cm: a) izdelana iz blaga, težkega nad 200 g na m b) izdelana iz blaga, težkega do 200 g na m	33
b) II./2	Posamezne jopice, dolžina od 48 cm do 65 cm: a) izdelane iz blaga, težkega nad 200 g na m b) izdelane iz blaga, težkega do 200 g na m	25
c) II./3	Bluze, dolžina do 40 cm	6
d) II./4	Spodnja krila, dolžina od 85 cm do 60 cm: a) izdelana iz blaga, težkega nad 200 g na m b) izdelana iz blaga, težkega do 200 g na m	13
e) II./5	Zimske suknje, plašči in površniki, dolžina od 66 cm do 95 cm: a) izdelani iz blaga, težkega nad 200 g na m b) izdelani iz blaga, težkega do 200 g na m	45
f) II./6	Dežni plašči in dežne pelerine, dolžina od 66 cm do 100 cm: a) iz gumiranega platna, celofana ali drugih sintetičnih snovi b) ostali	12
g) II./7	Srajce, dolžina od 61 cm do 75 cm: a) katere koli oblike in za katero koli rabo (izvzemši spalne srajce) b) spalne, dolžina do 120 cm	4
h) II./8	Spodnje hlače (ne iz pletenin), dolžina od 27 cm do 35 cm	3
i) II./9	Spodnje obleke in kombineže (ne iz pletenin), dolžina do 80 cm	6

Zap. št. tab. A.	Predmet	Štev. točk
k) II./10	Domače in prašne halje, dolžina do 90 cm	10
l) II./11	Predpasniki: a) delovni b) za sobarice	6
m) II./12	Kopalni plašči, dolžina do 100 cm	17
n) II./13	Pižame: jopič, dolžina do 60 cm, hlače, dolžina do 90 cm	16
o) II./14	Halje, dolžina do 100 cm: a) izdelane iz blaga, težkega nad 150 g na m b) izdelane iz blaga, težkega do 150 g na m	28
p) II./15	Kostumi za sončenje (ne iz pletenin), dolžina hlačk od 31 cm do 40 cm	9
r) II./16	Zepni robci v izmeri ne pod 25 x 25 cm do 50 x 50 cm	10
s) II./17	Ostali robci in šerpe (ne iz pletenin): a) do 1/2 m ² b) nad 1/2 m ² do 1 m ² c) nad 1 m ²	3
t) II./18	Rokavice iz tkanin ali iz usnja	6
u) II./19	Klobuki, obseg največ 56 cm: a) iz klobučevine, baržuna, pletenin ali druge tkanine, opremljeni ali neopremljeni b) iz slame, lubja, palmovih vlaken, oblanc ali drugih podobnih snovi, opremljeni s tkaninami, ki so vezane na nakaznico	3
v) II./20	Šali	17
w) II./21	Kožuhi: A. jagnječji, kozji, zajčji, mačji ali krtji: a) kazaki, dolgi do 50 cm b) jopiči in plašči od 51 cm do 90 cm B. Ostali: a) jopiči b) plašči	25

Zap. št. tab. A.	Predmet	Štev. točk
I. Oblačila za otroke od 1. do 5. leta starosti		
a) III./1	Obleke: v enem kosu, dolžina od 41 cm do 60 cm, v dveh kosih: jopič, dolžina do 47 cm, kratke hlače ali kratko krilo, dolžina do 34 cm: a) izdelane iz blaga, težkega nad 200 g na m b) izdelane iz blaga, težkega do 200 g na m	17
b) III./2	Kratke hlače in kratka krila, dolžina do 34 cm: a) izdelane iz blaga, težkega nad 200 g na m b) izdelane iz blaga, težkega do 200 g na m	7
c) III./3	Zimske suknje, površniki, dolžina od 41 cm do 65 cm	3
d) III./3	Plašči in dežni plašči, dolžina od 61 cm do 65 cm	17
e) III./4	Srajce, dolžina od 30 cm do 60 cm	2
f) III./5	Spodnje hlače (ne iz pletenin), dolžina od 23 cm do 26 cm	2
g) III./6	Pižame, dolžina do 90 cm	6
h) III./7	Zepni robci v izmeri pod 25 x 25 cm 1 par	1
i) III./8	Predpasniki, dolžina do 65 cm	2
k) III./9	Šali in šerpe (ne iz pletenin) do 1/2 m ²	3

Zap. št. tab. A.	Predmet	Štev. točk
K. Tkanine za mladoletne od 1. do 15. leta starosti		
a) VI./1	Tkanine (izvzemši tkanine za podloge, hišno perilo in opremo), težke po (tekočem) metru: a) do 60 g na m b) od 61 do 100 g na m c) od 101 do 150 g na m d) od 151 do 200 g na m e) od 201 do 250 g na m	3
b) VI./2	Podloge	3

Zap. št. tab. A.	Predmet	Štev. točk
L. Pletenine za mladoletne od 1. do 15. leta starosti		
IV./1	Pletenine (spodnje, vrhnje ali kopalne) po kosu težke: a) do 50 g b) od 51 do 100 g c) od 101 do 150 g (tudi za večje teže po tri točke na vsakih 50 g ali manj).	3

Zap. št. tab. A.	Predmet	Štev. točk
M. Vsi izdelki in blago iz čiste svile, število točk po tabeli v čl. 2.		
Člen 4.		
Tote tekstilno blago se sme oddajati potrošnikom izključno na odrezke oblačilne izkaznice za dojenčke:		
a) III./1	Obleka ali kostumček, dolžina do 40 cm	10
b) III./2	Površniki, dolžina do 40 cm	12
c) III./3	Plašči z oglavnico, dolžina do 60 cm	12
d) III./4	Zivotci, dolžina do 30 cm	3
e) III./5	Spodnje obleke (I. in II. velikost), dolžina do 40 cm	4
f) III./6	Srajčke (I., II. in III. velikost), dolžina do 29 cm	1
g) III./7	Spodnje hlače, dolžina do 22 cm	1
h) III./8	Čepice (avbice)	1
i) III./9	Obvojnice	10
k) III./10	Podbradniki po dva	1

Zap. št. tab. A.	Predmet	Štev. točk
l) III./11	Povoji iz ripsa ali pikeja: a) širine 10 cm, dolžine 1,5 m b) širine 15 cm, dolžine 3 m	2
m) III./12	Vrhnji povoji, dolžina do 90 cm	3
n) III./13	Trioglate plenice iz mehkega blaga, s stranico 70 cm	12
o) III./14	Kvadratne plenice, s stranico 70 cm	1
p) III./15	Podloge zoper vlago, s stranico 70 cm	1
a) IV./4	Nogavičke za novorojenčke, dolžina stopala do 13 cm, 3 pari	2
b) IV./5	Rokavičke za novorojenčke, 1 par	1
c) IV./6	Čevljički za novorojenčke, 1 par	1

Člen 5.
Oblacilne izkaznice so te:

a) oblačilna izkaznica za moške in ženske, ki ima 40 odrezkov, označenih z arabskimi števkami, za nakup tekstilnih izdelkov iz člena 3. teh določb, 20 odrezkov, označenih z malimi črkami, za nakup prejice (čl. 3. E), 4 nakupne izkaze, označene z rimskimi števkami, za nakup nogavic in kratkih nogavic na predpisane točke in 11 posebnih odrezkov, označenih z velikimi črkami od A—K, za nakup tekstilnih izdelkov po posebni odredbi;

b) oblačilna izkaznica za mladoletne od dopolnjenega 1. do dopolnjenega 15. leta starosti, ki ima 80 odrezkov, označenih z arabskimi števkami, za nakup tekstilnih izdelkov iz čl. 3. teh določb, 20 odrezkov, označenih z malimi črkami, za nakup prejice (čl. 3. E), 6 nakupnih izkazov, označenih z rimskimi števkami, za nakup otroških nogavic na predpisane točke in 9 posebnih odrezkov, označenih z velikimi črkami od A—I, za nakup tekstilnih izdelkov po posebni odredbi;

c) oblačilna izkaznica za dojenčke, ki ima 120 odrezkov, označenih z arabskimi števkami, za nakup tekstilnih izdelkov iz čl. 4. teh določb in 4 odrezke, označene z malimi abecednimi črkami, za nakup prejice (čl. 3. E);

d) dodatna oblačilna izkaznica za noseče žene, ki ima 90 odrezkov, označenih z arabskimi števkami, za nakup vseh vrst tekstilnih izdelkov iz prednjih seznamov, porabnih za gornje ali spodnje oblačilo, razen nogavic.

Člen 6.
Šef pokrajinske uprave določi dan, ko se bodo smeli pričeti uporabljati nakupni izkazi oz. odrezki oz. posebni odrezki oblačilnih izkaznic iz čl. 5., lit. a) in b).

Oblacilne izkaznice iz prednjega odstavka bodo veljavne do nadaljnje odredbe.

Oblacilna izkaznica za dojenčke (čl. 5., lit. c) preneha veljati po preteku enega leta od dneva izdaje; izkaznica, ki je bila izdana pred 1. julijem 1944, pa izgubi veljavo najkasneje 31. decembra 1944, kolikor ne bi njena veljava glede na datum izdaje že prej potekla.

Oblacilna izkaznica za noseče žene se izda v četrti mesecu nosečnosti in preneha veljati po preteku treh mesecev od dneva izdaje.

Člen 7.
Za izdajanje nakaznic so pristojna tale oblastva:

a) šef pokrajinske uprave po odseku za oskrbo pri oddelku VIII, glede javnih potrošnikov, državnih službenih mest in dobrodelnih ustanov;

b) okrajna glavarstva in župan mesta Ljubljane po svojih preiskovalnih oddelkih za posebne nakaznice posameznikom, ki imajo svoje stalno domovališče v njih upravnem območju;

c) župan mesta Ljubljane po svojem preiskovalnem oddelku za posebne nakaznice beguncem z območij pokrajine, ki so ogrožena po partizanih, ako imajo v pokrajini svoje stalno domovališče;

d) Pokrajinski gospodarski svet za nameščenstvo vojno važnih obratov z omejitvijo na delovne obleke.

Člen 8.
Prvostopna upravna oblastva in Pokrajinski gospodaraki svet vodijo o izdanih nakaznicah kartotečne liste s temelj podatki: ime in priimek potrošnika, rojstni dan, poklic, redno domovališče in trenutno bivališče, številka in datum izdaje osebne izkaznice, ali druge enakovredne listine z navedbo oblastva, ki jo je izdalo, številka delavske knjižice z navedbo poklicne skupine, ki ji potrošnik pripada. Izdana posebna nakaznica se vpiše v kartotečni list z navedbo vrednosti točk blaga.

Člen 9.
Trgovci na drobno in obrtniki morajo do 5. dne v vsakem mesecu izročiti Pokrajinskemu gospodarskemu svetu posebne nakaznice in odrezke oz. posebne odrezke oz. nakupne izkaze oblačilnih izkaznic, ki so jih prejeli v prejšnjem mesecu. Na osnovi tega in glede na obstoječe tekstilne zaloge prejmejo za to posebne pooblastilnice, s katerimi morejo nabaviti tekstilne izdelke preko tekstilne konzorcija v Ljubljani. Ta razdeljuje vsakovrstne dodeljene tekstilne kontingente po navodilih Pokrajinskega gospodarskega sveta.

Člen 10.
Tekstilni konzorcij v Ljubljani oskrbuje nakup tekstilnih izdelkov v tekstilnem kontingentu, ki je za pokrajino določen, pri tekstilnem konzorciju v Trstu ali pa pri proizvajalnih ali drugih trgovskih tvrdkah.

Industrijska in obrtna podjetja s sedežem v Ljubljanski pokrajini so dolžna prodajati svoje izdelke izključno tekstilnemu konzorciju v Ljubljani, razen ako so zavezana oddati izdelano blago naročniku, ki je hkrati dobavil surovine.

Člen 11.
Krsitve prednjih določb se kaznujejo po veljajočih zakonah predpisih.

Člen 12.
Te določbe stopijo v veljavo z dnem objave v Službenem listu šefa pokrajinske uprave v Ljubljani.
Ljubljana dne 9. septembra 1944.
II. št. 2272/3.
Prezident pokrajinske uprave:
Div. general Rupnik

trebne rešitve: tudi državna učilišča izposojajo šolske knjige, nove znanstvene in leposlovne knjige se praktično ne bodo več prodajale, temveč izposojale in ko imamo rešeno tudi zadevo likalnika, se da pričakovati, da se bo akcija nadaljevala in razširila. Predvsem bi bilo potrebno, da bi se dajali v najem ali na posodo tudi šivalni stroji, potem pa razni aparati ter naprave, potrebne v gospodinjstvih.
(Po Münchner Neueste Nachrichten.)

Primer uspešnega dela v obratih

Ze davno prej, preden so bili izdani znani odloki in ukrepi o totalni mobilizaciji delovnih sil, je Nemčija psihološko in sistematično pripravljala in tudi udeleževala vse to, kar naj zdaj doseže in izvede totalna mobilizacija. Največja pozornost je bila posvečena tesnemu sodelovanju vodstev in uslužbenstva obratov, pri čemer naj pride do polne veljave sposobnost, inicijativa in tudi ponos delovnih moči. Tako so bili uvedeni natečajji za

okrog 7000 obiskovalcev, lani pa je bilo takih tečajev nad 3700, obiskovalcev pa nad 127.000. Po zaslugi strokovnih in izobraževalnih tečajev je delavstvo z izrednim uspehom izvedlo akcije, da se v obratih odpravijo in preprečijo običajne zamude pri delu. S to akcijo se je na leto prihranilo 2 milijona delovnih ur. Kontrolna karta zamud pri delu, ki so jo iznašli dunajski delavci med to akcijo, se zdaj uveljavlja v vsej Nemčiji. Po predlogih delavcev za zboljšanje dela in razmer v obratih se je pridobilo ali prihranilo na leto 1.4 milijona delovnih ur, 474 ton jekla, 245 ton premoga in 336.000 kWh električnega toka.

Da se preprečijo zamude pri delu, so dunajski obrati tudi reorganizirali in koncentrirali zdravniško službo ter ustanavljali obratne kuhinje in okrepčevalnice. L. 1939. je bilo kakih 800 obratnih kuhinj, zdaj pa jih je že okrog 1900, ki imajo okrog 211.000 gostov, 267 obratnih zdravnikov pa v obratih opravlja službo za 155.000 uslužbencev. Samo z zdravniško službo v obratih se prihrani na leto 2.2 milijona delovnih ur, ki bi bile izgubljene, če bi morali uslužbeni iskati zdravniško pomoč izven obrata. Izračunali so, da prihrani DAF obratom na Dunaju letno vsega skupaj 5.6 milijona delovnih ur.

Davčna potrdila za odmero šolnine

Osebe, ki bodo potrebovale davčna potrdila ob vpisu svojih otrok v šolo, naj takoj prosijo pri davčni upravi za izstavitev potrdil, ker se bo vpisovanje začelo že v začetku oktobra.

Da ne bo zadnje dni pred vpisovanjem nepotrebnega navala, pretrganja in čakanja, naj nihče ne odlašajo z vložitvijo prošnje, temveč naj vsakdo po možnosti vložijo prošnjo vsaj do 27. t. m.

Obrazci prošnje se dobe pri davčni upravi na Vodnikovem trgu 5/II soba 7.

Kreditni za obrtnike na Madžarskem

Madžarski mali obrtniki, ki so se v zadnjem času osamosvojili, tožijo, da nimajo in ne morejo dobiti obratnega kapitala. Ker je vlada s krediti pomagala malim trgovcem, ki so se osamosvojili, ko so bile mnogim židovskim trgovcem vzete koncesije, so se tudi obrtniki obrnili na vlado s prošnjami za kredite. Načelno je zdaj tej prošnji ugodeno. Uvedena je bila posebna kreditna akcija za obrtnike, ki bodo dobivali kredite do najvišje mere 10.000 pengov z obrestno mero 6%. Ker obrtniki sami nimajo blaga, ki bi se moglo smatrati za jamčevino je pri kreditni akciji za obrtništvu prevzela ves riziko država. K sodelovanju pri kreditni akciji je vlada poleg zadrug pozvala tudi banke in druge denarne zavode z opozorilom, da so krediti za obrtne obrate popolnoma varni in da bodo denarni zavodi od sodelovanja pri kreditni akciji imeli tudi koristi, ker bodo obrtniki kmalu postali vlagatelji zavodov, od katerih zdaj dobivajo posojila.

Švedska družba za vžigalice

Nedavno objavljeno letno poročilo Švedske družbe za vžigalice razglasa, da so vojni dogodki močno vplivali na poslovanje družbe, ki pa je vendar dosegla iz presežkov prodaje in obresti 35.41 milijona kron dobička.

Izvoz vžigalice je bil v primerjavi s predvojnimi leti neznatno omejen je bil na manjše dobave Turčiji in Franciji. Produkcija švedskih tovarn je bila reducirana na kakih 20% produkcije od l. 1938.

Tovarne družbe v inozemstvu pa imajo vedno večje težave pri preskrbi se precej zvišali. Nekateri obrati so se precej znižali. Nekateri obrati so bili med vojnimi operacijami tudi poškodovani. Na Daljnem Vzhodu so bili po japonski zasedbi vsi obrati družbe ustavljeni, tovarne v Indiji in na Ceylonu pa so zadovoljivo obratovale.

Izložba brez varljivosti

Pod tem naslovom je objavila »Deutsche Adria Zeitung« članek iz Berlina, da bodo informirani trgovci Trsta in drugih mest, kako se med vojno v Nemčiji urejujejo izložbe trgovin.

Članek spominja najprej na nekdanje srečne čase, ko je dežnik v izložbi neke trgovine v berlinskem okraju Moabitu cele tedne močno zanimal poslovni svet, publiko in juriste. Nekdo se je zavzel za dežnik, ki ga je videl v izložbi, in čeprav so bili v lokalu na razpolago zelo podobni po isti ceni, je hotel baš tistega, ki je bil v oknu. Ker ga ni dobil, je tožil in prodajalka je bila pred prvo instanco obsojena na globo, pred drugo pa oproščena z utemeljitvijo, da razstava ali izložba še ne pomeni prodajne ponudbe, ker so izložbe predvsem nekakšne vizitke trgovine v dekorativnem namenu.

V splošnem so izložbe trgovin ta namen tudi poudarjale in publika ga je razumevala. Saj so imele — recimo — izložbe pohištva tudi starinske, zgodovinsko zanimive predmete, o katerih je vsakdo vedel, da ne spadajo med proizvodnjo in zalogo obrata ter da sploh niso naprodaj. Med vojno je stopal dekoracijski pomen in značaj izložbe bolj in bolj v ozadje, dolgo pa so razne trgovine še imele v svojih izložbah razne raritete, ki so v zvezi samo s tradicijo in razvojem obrata, ne pa z njegovo proizvodnjo in njegovimi zalogami.

Naposled pa so postale vse dekoracije odveč in celo smešne, ker ne morejo predstavljati tega, kar praktično življenje nudi in potrebuje. Raritete so se iz izložb umaknile v skladišča, ker je sodobnosti in stvarnosti pač vse nadeležno, kar prikazuje fatomorgano mirne dobe. Dekoracije s predmeti, ki niso na prodaj in ki jih sploh ni, so tudi škodljive, ker vzbujajo želje, katerim ni mogoče ugoditi.

Izložba se mora prilagoditi razmeram preskrbe ter ne sme več delati vtisa in občutka situacije, ki ne ustreza razmeram, kakršne so danes. Izložba ne sme prikrievati redkosti raznega blaga in izdelkov in tudi tako zvane atrape ne smejo delati vtisa, da je tega ali onega blaga v trgovini več, kakor ga je v resnici. Trgovine s konsumnimi predmeti smejo zdaj razstavljati samo tiste predmete, ki se še prodajajo, v izložbi pa lahko tudi s plakati v besedi in sliki opozarjajo na svojo stroko ter prikazujejo svoj nekdanji promet. Najvažnejši predpis za iz-

ložbe pa je ta, da so vsi razstavljeni predmeti naprodaj, če ni v trgovini enakih po kakovosti in ceni. V takem primeru se mora razstavljeno blago prodati že v 24 urah, dočim je moglo prej ostati v izložbi kot vzorec 4 tedne.

Na ta način so iluzije izložb odpravljene in so izložbe same še opozorilo na blago, ki se dobi v trgovini. To pa ni borba proti kulturni izložbi, ki je bila tako važna v mirni dobi. Iznajdljivi in spretni aranžerji imajo še vedno dovolj prilike, da tudi stvarne izložbe napravijo mične in privlačne. Izložba brez vsake varljivosti je dobra preizkušnja za aranžerjev okus in njegovo tehniko, podjetje pa tudi z njo doseže vse svoje namene.

Denarništvu in zavarovalstvu

Hrvatski finančni minister je dobil pooblastilo, da izda trimesečne zakladne bono, ki se bodo obrestovale po 3%. Istočasno je odredil finančni minister, da se ti boni diskontirajo od zasebnih in državnih denarnih zavodov po 4%. Denarni zavodi pa imajo možnost rediskonta pri Hrvatski državni banki po 3%.

Špansko finančno ministrstvo sporoča, da je suficit v rednem državnem proračunu narasel letos od 846 na 1075 milijonov peset. To je najvišji suficit, ki ga je dosegla Španija v zadnjih 90 letih. Vsi državni dohodki so znašali 10.090 milijonov, vsi izdatki pa 9.015 milijonov peset.

Naročite se na Trgovski list!

EVO
pralni prašek

Dr. Th. & G. BOHME
Ljubljana

Trgovcem s tekstilnim blagom in čevlji!

V zvezi z izdajo izvršilnih določb glede prodaje tekstilnih predmetov in novih oblačilnih izkaznic vsem trgovcem s tekstilnim blagom in čevlji poročamo, da bo Združenje trgovcev založilo posebne odtise te določbe za razdelitev med trgovce, ki si lahko besedilo nabavijo v pisarni Združenja.

Ker si sme kupec pri vsakem trgovcu ogledati seznam blaga, ki je proti oddaji točk in odrezkov novih oblačilnih izkaznic na prodaj, je zato potrebno, da ima vsak trgovec s tekstilnimi predmeti v svojem lokalu v ta namen na razpolago najmanj en izvod novih določb, ki vsebujejo tudi tabele za zaračunavanje točk.

Besedilo novih določb je vsem že na razpolago.

Združenje trgovcev.

Gospodarske vesti

Novo cene za kruh so bile določene v Ljubljanski pokrajini. Hlebci kruha v teži od 400 do 1000 gramov veljajo po 2.80 lire za kg, hlebčki od 100 do 300 gramov pa po 3 lire.

Letošnja letina krompirja v Nemčiji bo precej boljša od lanske, kakor je izjavil predsednik kmetijskega odbora Behrens.

60urni delovni teden se je uvedel v Nemčiji z naredbom z dne 8. septembra. Nadure se plačajo po zakonitih določilih. Zvišani delovni tednik ne velja za nedoletne in žene ter za delo, ki bi moglo biti zdravju škodljivo. Redni delovni čas za mladino pod 16 let ne sme znašati več ko 48 ur.

Nemčija je v letih 1940. do 1943. dobavila Italiji 40 milijonov ton premoga, kakor je povedal na seji fašističnega velikega sveta Mussolini. Od zasedbe italijanskih pristanišč po zaveznikih pa ni pristala niti ena ladja, ki bi pripeljala premog za Italijo.

Osrjedni urad za kmetijsko proizvodnjo v Zagrebu poroča, da je bila žetev v hrvatski Posavini ugodna. Na katastralni jloh se je pridelalo povprečno do 8 stolov ječmena in do 9 stolov pšenice. Tudi stanje sadnih dreves je zadovoljivo. Češpelj pa bo letos dosti pod povprečjem.

Zaradi dobrega uspeha zbirke starega papirja, ko so prejemale zbiratelj tudi cigaretna nakaznica, bodo letos na Hrvatskem nagradili s cigaretami

ali toaletnim milom tudi zbiralce starih kosti.

Po poročilih madžarskih listov so letos na Madžarskem pridelali zelo veliko kumar, znatno več ko povprečno druga leta. Računajo zato z znatnim izvozom kumar v Nemčijo.

Finančni dohodki slovaške države so dosegli v prvem letošnjem polletju 1.8 milijarde Ks, dočim so bili proračunani samo na 1 milijardo Ks.

Ceprav se je uvoz v Švici poslabšal, se je vendar Švici posrečilo, da je ohranila stare obrabe za maslobo. To se je doseglo zaradi povečane proizvodnje ogrščice. Domače olje iz ogrščice je sicer dražje ko inozemsko, da pa ne trpe potrošniki, se prodaja vse olje po isti ceni. Država pa različno doplačuje.

Španska vlada je odredila, da se mora ves letošnji riž oddati državnemu žitnemu zavodu, ki bo plačeval riž z ozirom na njegovo kakovost po 149 do 215 peset za stot.

Švedski tekstilni industrialei računajo po vojni z večjim izvozom tekstilnega blaga. Po švedskem mnenju, bo večina dežel imela veliko opravila, da krije naraslo domačo potrebo, da se ne bo mogla mnogo baviti z izvozom.

Anglija si znova prizadeva, da bi si pridobila na južno-amerškem trgu odjemalcev. Zato je sklenila, da pošlje vsak mesec po eno ladjo z angleškim blagom v Brazilijo.

Po ugotovitvah ameriškega kmetijskega urada so znašale 1. julija 1944 zaloge pšenice v štirih največjih izvoznih državah le 117 milijonov bušelijev proti 575 milijonom pred enim letom. Zaloge so tako zelo padle predvsem zaradi velikega dviga potrošnje pšenice v USA, kjer uporabljajo pšenico tudi za pitanje svinj, za proizvodnjo alkohola in umetnega kavčuka.

Henry Ford je izjavil, da bo izdeloval po vojni osebne avtomobile, ki bodo veljali le po 500 dolarjev. Angleška avtomobilska industrija je sprejela to izjavo z veliko zaskrbljenostjo.

Proizvodnja in potrošnja lesa v Švici

Iz nekega strokovnega poročila je razvidno, da je Švica v zadnjem predvojnem letu porabila 3.4 milijona kubičnih metrov lesa, njena domača lesna proizvodnja pa je bila 2.7 milijona kubičnih metrov. Letni primanjkljaj je bil torej že v mirni dobi 700.000 kubičnih metrov.

Sedanjo normalno letno potrošnjo Švice pa cenijo na 4 milijone kubičnih metrov, dočim doseže domača proizvodnja največ 3 milijone kubičnih metrov. Uvoz primanjkljaja stane Švico 50 do 60 milijonov švicarskih frankov.

IGN-VOK
LJUBLJANA
TAVČARJEVA 7 * BLEIWEISOVA 24
NA DROBNO * NA DEBELO

Nalagajte
v
Mestno hranilnico
Ljubljansko!
Pupilarno varna.
Za vse vloge jamči
Mestna občina Ljubljanska

Svetlobna telesa, Vam naiugodnejše nudi trdka
električne stroje in aparate,
elektroinstalacijski material,
tehnične predmete
Slavo Kolar
Lastnik: MILAN KOLAR
LJUBLJANA, Dunajska cesta 25a- Telef. 24-66

Priporočamo se:
A. JANEŠ
delikatesna trgovina
Ljubljana, Ulica 3. maja

Manufaktura na debelo **ŠALAMUN & LAMPE** Ljubljana
Franciščanska 4
Telefon 37-89